

sposedania acuzatei – e un alt fel de fisură în scutul social, gata să cedeze în confruntarea cu cele două *Isbjörg*.

Celula în care se petrece întregul spectacol poate fi un spațiu al coerciției și al oprobriului public, dar și al libertății interioare, ambiguitate pe care o exprimă scenografic Daniel Voinea și Yusuf Nadir. Zidul cu gratii înalte din fundal se prelungește spre avanscenă prin două podiumuri paralele, delimitând cadrul unde își fac loc și scenele de familie (o masă lungă este extrasă din zid, amintind mecanismul de funcționare al ghilotinei), dar și scenele de evaziune în visul-coșmar (un perete pe care e fotografiat țărnul mării e coborât, în acest caz, în timp ce nisipul se lipește la modul concret pe trupul actorilor. *Dincolo* se pătrunde, simbolic, printr-o ușă). Costumele purtate de actori sunt în culori terne, uniformizate, și, în același sens, eclerajul, realizat cu subtilitate, rămâne rece, chiar în secvențele care au ca fundal marea.

În spațiul construit pe principiul dualității, răsună voci, ca în teatrul shakespearian, amplificând tortura psihică pe care o resimte *Isbjörg*, chemând la viață ororile trecutului. Gianinei Cărbunariu nu îi plac, în mod cert, soluțiile la prima mână, ci preferă să-i provoace pe actori și pe ceilalți colaboratori în crearea unor imagini insolite, șocante. Spectacolul ei pretinde concentrare și coordonare pe toate palierele (acordând atenție egală ilustrației muzicale, scenografiei, mișcării scenice), pentru a atinge temperaturile înalte la care a fost proiectat. De aceea, șarja de care se apropie întrucâtva actorii obligați să joace în contrapunct (“familia adoptivă”: Maria Obretin, Răzvan Oprea, Bogdan Florea) ori redundanța unor soluții tehnice îi mai slăbesc, întrucâtva, din tensiune.

Ultima reprezentație din Gala absolvenților cu *Mă cheamă Isbjörg. Sunt o leoaică* a fost și epilogul celor 47 de ani de existență neîntreruptă a Studioului Casandra. (Spectacolul ar putea fi preluat, însă, de orice teatru preocupat nu numai de o creație valoroasă, ci și de publicul pe care aceasta și l-a câștigat.) Numele lansate aici și-au adjudecat aproape toate distincțiile acordate de studenții anului III, teatrologie, prin tradiție, organizatori ai Galei. De la marele premiu, la cel pentru cea mai bună actriță (Ioana Calotă) și pentru scenografie, spectacolul Gianinei Cărbunariu a făcut mai ușoară despărțirea (pentru cât timp?) de bătrâna Casandra.

Studioul de Teatru „Casandra” – Mă cheamă Isbjörg. Sunt o leoaică. de Havar Sigurjonsson, după un roman de Vigdis Grimsdottir. Traducerea: Carmen Vioreanu. Regia: Gianina Cărbunariu. Scenografia & ilustrația muzicală: Daniel Voinea, Yusuf Nadir. Coregrafia: Carmen Riban. Distribuția: Ioana Calotă, Mădălina Ghițescu, Adrian Anghel, Ela Mocanu, Rolando Matsangos, Maria Obretin, Răzvan Oprea, Bogdan Florea. Voci: Elias Ferkin Musuret, Mona Gherghe.

La Limoges, HAMLET, un tânăr de vârsta Gianinei Cărbunariu

Gianina Cărbunariu este una dintre reprezentantele cele mai active ale tinerei generații de regizori care au absolvit, în această vară, Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică. Ca autoare de texte pentru scenă, a luat parte la proiectul „*Ocean Café*”, realizat la Piatra Neamț de Radu Afrim. Ca regizoare, a debutat la Casandra cu o piesă incendiară, *Mă cheamă Isbjork. Sunt*

Gianina CĂRBUNARU la Limoges. În dreapta imaginii regizorul Tompa GĂBOR.

o leoaică de Havar Sigurjonsson. În ambele calități, a pus la cale, împreună cu câțiva colegi, proiectul *dramAcum*. Între 14 aprilie și 3 mai, a participat, la invitația criticului George Banu și la recomandarea profesorului său, Valeriu Moiescu, la stagiul de regie organizat lângă Limoges, la Saint-Priest-Taurion. Aici se află Académie Théâtrale de l'Union, fondată de Silviu Purcărete și condusă în prezent de Paul Chiribuță. Pentru atelierul organizat în coproducție cu Festivalul Internațional al Francofonilor, au fost selecționați, în total, cinci tineri regizori: din Burkina Faso, Benin, Canada, Tunisia și, evident, România.

La Limoges, Gianina Cărbunariu a descoperit cu uimire că românii pot avea și o foarte bună reputație peste hotare. Regizorul Tompa Gabor, cel care a condus atelierul, era deja cunoscut publicului datorită unui excelent spectacol cu *Cântăreța cheală* de E. Ionescu, la Théâtre de l'Union (Centrul Dramatic Național din Limoges). Cei 14 studenți-actori, aflați în ultimul an de pregătire la Academia lui Purcărete, lucraseră, la rândul lor, cu Radu Penciulescu și participaseră la Atelierele Internaționale ale Școlilor de Teatru de la Sinaia, organizate de ITI sub patronajul UNESCO. Mai mult, Patrick Le Mauff, directorul Festivalului Internațional al Francofonilor, este un admirator al României, pe care a vizitat-o și cu ocazia ultimei Gale UNITER. Pe lângă festivalul din toamnă (ajuns la a 20-a ediție), instituția sa organizează stagii de regie și de rezidență pentru dramaturgi (tânărul autor Dan Mihu a beneficiat și el de o bursă în cadrul acestui program).

Francofonia se dorește un concept în acțiune, lipsit de complexe. De aceea, nu e de mirare că Tompa Gabor le-a propus regizorilor stagiați *Hamlet*

de Shakespeare, ca temă de lucru și de reflecție asupra profesiei lor. El însuși autor al unui viu dezbătut spectacol cu această piesă, la Teatrul Național din Craiova, Tompa Gabor a orientat discuțiile asupra lui "Hamlet ca regizor (sfaturile către actori)". După cum mărturisește Gianina Cărbunariu, la început a fost ușor inhibată de tema atelierului și de plusul de experiență al colegilor săi. Toți aveau pregătire de actori și propriile companii. Dar, o dată intrată în joc, "s-a simțit stăpână pe sine tocmai pentru că urmase o școală de regie". Când spune "școală de regie", Gianina se gândește în primul rând la profesorii Valeriu Moiescu și Nicolae Manda, fără de care generația ei s-ar fi impus mult mai greu. A preferat, așadar, lucrul aplicat, concret asupra textului, iar studenții francezi i-au apreciat "strategia". La ceilalți tineri regizori a remarcat un interes mai mare față de antrenamentul fizic și vocal al actorului. Cu toții însă, au încercat să vadă în *Hamlet* un tânăr contemporan, confruntat cu problemele și reformele identitare ale lumii de astăzi. Una dintre interpretările propuse trimitea chiar, în mod explicit, la războiul din Afganistan.

Pentru Gianina Cărbunariu, stagiul de la Limoges a fost și prima ocazie de a lucra cu alți tineri decât colegii de la UNATC. A regăsit spiritul generației sale la studenții francezi, de aceeași vârstă cu ea. "Uitând" în mod deliberat ceea ce învățase despre *Hamlet* ori Shakespeare, a preferat "o lectură acum", prin corpul și vocile acelor actori. A ales calea simplității extreme: fără lumini, fără costume. O singură licență: pe tricoul spectrului era inscripționat, "ca din întâmplare", Danemarca. O dată convinși, studenții francezi, s-au arătat foarte cooperanți, aducând sugestii, soluții. Ucenicia în diferite stagii, cu diferiți maeștri (școala de actorie de la Limoges nu prevede un profesor unic), încurajează disponibilitatea și creativitatea actorilor.

Astfel, în versiunea tinerei regizoare, *Hamlet* s-a transformat într-un discurs despre "virusul răzbușării", care ar trebui să cuprindă noile generații de intelectuali. E nevoia lor firească de a se dezbăra de un trecut duplicitar, de o societate conformistă. Personajele piesei pot fi înțelese, din această perspectivă, ca prototipuri de tineri români și, de ce nu, chiar francezi. Tinerețea, în orice ipostază: stupidă, agresivă, voluntară, infatuată, alegând din disperare fie să emigreze, fie să lupte cu armele adversarului, este singura care mai poate să spargă tiparele, să declanșeze o criză. Regeneratoare sau anarhică, acțiunea acestor generații e preferabilă unei ordini a lumii prea puțin construite după chipul și asemănarea lor.

Lectura Gianinei Cărbunariu a fost apreciată la finalul stagiului, cu ocazia prezentării la public, iar Tompa Gabor a sfătuit-o să-și continue ideile într-un spectacol. Tânăra regizoare și-a propus să vorbească, la Limoges, în numele generației sale, dintr-un sentiment de solidaritate aproape sfidător, care s-a simțit și în producțiile Studioului Casandra. A avut surpriza să-și regăsească obsesiile și temele de reflecție în preocupările unor tineri venind din alte culturi.

Francofonia sub semnul lui *Hamlet* – ce poate fi mai simptomatic pentru lumea de astăzi? Vine o vreme când spectrele par mai tinere decât cei vii, ghidându-i și motivându-i să continue lupta, a fost pledoaria Gianinei Cărbunariu la Limoges, capitala teatrului, în care artiștii români sunt respectați.